

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง สถานะองค์ความรู้ภูมิภาคศึกษาเปรียบเทียบอาเซียน-สหภาพยุโรป เป็นการศึกษาสถานะขององค์ความรู้ที่ว่าด้วยเรื่องการเปรียบเทียบประสบการณ์ของสหภาพยุโรปที่อาจมีให้ต่ออาเซียน เพื่อให้อาเซียนได้ศึกษาบทเรียน ประสบการณ์ ที่สหภาพยุโรปเคยประสบมา เพื่อนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์

วิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงเอกสาร โดยการศึกษางานวิชาการที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่มีเป้าหมายในการเปรียบเทียบและศึกษาบทเรียนที่อาเซียนสามารถเรียนรู้ได้จากสหภาพยุโรป

จากการศึกษาพบประเด็นหลักสามประการที่อาเซียนอาจเรียนรู้ได้จากสหภาพยุโรป คือ ประเด็นเรื่องวิธีวิทยาการศึกษาภูมิภาคนิยม ประเด็นเรื่องประสบการณ์เชิงสถาบัน และประเด็นประสบการณ์เชิงนโยบายของสหภาพยุโรป

ประเด็นแรก วิธีวิทยาการศึกษาภูมิภาคนิยมเปรียบเทียบ เป็นเสมือนการสร้างกรอบเครื่องมือในการอธิบายและการหาแนวทางการเปรียบเทียบภูมิภาคนิยมระหว่างสองภูมิภาคว่าแต่ละภูมิภาคสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้หรือไม่ และจะมีวิธีการเปรียบเทียบอย่างไร วิจัยนี้เห็นสอดคล้องไปกับงานศึกษาที่ผ่านมาของ Amitav Acharya ในประเด็นที่ว่า การศึกษาภูมิภาคนิยมไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ เนื่องจากแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกันในบริบทของปัจจัยเฉพาะตัว อีกทั้งยังมีพัฒนาการของความร่วมมือที่แตกต่างกัน

ประเด็นต่อมา คือประสบการณ์เชิงสถาบันของสหภาพยุโรป ประสบการณ์ของสหภาพยุโรปที่มีมานั้น ได้ถูกตั้งข้อสังเกตจากนักวิชาการจำนวนมากว่า เพราะรูปแบบของความร่วมมือของสหภาพยุโรปเป็นลักษณะที่สามารถพัฒนาไปจนถึงการมีองค์กรเหนือชาติได้ ส่งผลให้กระบวนการตัดสินใจ การออกนโยบาย และการบังคับใช้กฎระเบียบหรือกฎหมายใดๆนั้นเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่ารูปแบบความร่วมมือของอาเซียนที่เป็นความร่วมมือแบบรัฐบาล อีกทั้งสหภาพยุโรปยังสามารถพัฒนาความร่วมมือในประเด็นอัตลักษณ์ และการรับรองและนิยามผลประโยชน์ร่วมกันของภูมิภาคได้มากกว่าอาเซียน

ประเด็นสุดท้าย คือประสบการณ์เชิงนโยบายของสหภาพยุโรป สหภาพยุโรปมีพัฒนาการมาอย่างยาวนาน และสามารถพัฒนาความร่วมมือเพื่อรับมือกับประเด็นปัญหาต่างๆได้มาก ตัวอย่างที่พบมากจากการศึกษาที่ผ่านมา คือการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นเรื่องเศรษฐกิจและความมั่นคง ซึ่งอาจเป็นประสบการณ์ให้กับอาเซียนได้

Abstract

This research studies the state of knowledge of comparative regionalism and the experience that the EU can give to the ASEAN. This research is a documentary research. It selects numerous studies, both in English and Thai that have done previously by scholars around the globe.

From the study, the research finds that there are three issues that the ASEAN can learn from the EU: which are, the methodological of comparative regionalism; the institutional experiences; and the policies experiences.

Firstly, the methodological of comparative regionalism. This research agrees with Amitav Acharya, a prominent scholar in Southeast Asian studies and regionalism studies, who have once observed that we cannot compare regional *per se*, as each region has its own uniqueness. Thus, it is almost impossible to compare region as each region has its own uniqueness.

Next, the institutional experiences. Previous studies have emphasize the importance of the formality of institution or supranational organization of the EU. While the EU has the supranational organization, ASEAN, on the other hand, still undergoing the inter-governmental relations, which is less formal.

Finally, as the EU has long been developing its social and economic policies, the ASEAN can select some policies and studies those policies in order to, in the future, adapt them into ASEAN context.